

CENTRALE BANK VAN CURACAO EN SINT MAARTEN

Doorberekening macro-economische effecten van de invoering van een solidariteitsheffing

1. Inleiding

Net als in andere landen, heeft de overheid van Curaçao ingrijpende preventieve maatregelen moeten nemen in de strijd tegen een uitbraak van de COVID-19 coronavirus. In verband hiermee zijn in maart 2020 de grenzen gesloten voor commerciële vluchten en het maritiem verkeer met uitzondering van het vervoer van olieproducten en vracht. Eind maart werden deze maatregelen verder aangescherpt door de afkondiging van een totale *lockdown*. Door de totale *lockdown* is de economie van Curaçao vrijwel geheel stilgelegd.

De Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) heeft reeds in eerdere notities de economische impact van deze maatregelen in kaart gebracht. Zo is berekend dat indien de sluiting van de grenzen 3 maanden duurt, gevolgd door een geleidelijk herstel van de economische activiteiten, Curaçao een reële krimp van 14,9% zal registreren in 2020. Indien echter ook het effect van een totale *lockdown* voor een periode van 1 maand wordt meegenomen, zal de economie reël met 17,7 % krimpen.¹

Deze sterke economische krimp zal leiden tot een toename van de werkloosheid, een stijging van de armoede en een verslechtering van de overheidsfinanciën. De Rijksministerraad is reeds akkoord gegaan dat Curaçao tijdelijk afwijkt van de begrotingsnormen zoals vastgesteld in de Rijkswet Financieel Toezicht Curaçao en Sint Maarten. Ook is een eerste tranche aan liquiditeitssteun in de vorm van een 2-jarige bulletlening inmiddels overgemaakt. Curaçao heeft echter meer middelen nodig om de stijging van de werkloosheid te beperken, financiële steun te verlenen aan de meest kwetsbare en getroffen groepen in de maatschappij en het economische herstel te bevorderen.

Om deze redenen overweegt de regering de invoering van een algemene solidariteitsheffing op alle inkomens gelijk of hoger aan de loongrens voor de premie ZV-OV voor het jaar 2020. Het gaat hierbij om een bruto maandinkomen van NAf.5.781 of hoger (ofwel een jaarinkomen van NAf.69.372 of hoger). Op verzoek van de minister van Financiën van Curaçao heeft de CBCS de impact van deze maatregel op de economie doorberekend.

---

¹ In deze projectie wordt verondersteld dat de Algemene Bestedingsbelasting (ABB) per 1 juli 2020 wordt ingevoerd. Inmiddels heeft de regering aangekondigd dat de invoering van de ABB is uitgesteld. Uitstel van de invoering van de ABB zal *ceteris paribus* leiden tot een lagere inflatie en daarmee een lagere krimp van het BBP. Echter, aangezien nog niet bekend is wanneer de ABB wordt ingevoerd, gaat de CBCS in deze notitie nog uit van de projectie van een reële krimp van 14,9% bij de sluiting van de grenzen voor 3 maanden en wanneer hieraan een *lockdown* van 1 maand wordt toegevoegd een reële daling van het BBP van 17,7%.

De notitie is als volgt opgebouwd. In paragraaf 2 wordt het scenario van 3 maanden sluiting van de grenzen en een *lockdown* van 1 maand besproken. Dit scenario wordt als uitgangspunt gehanteerd bij de doorberekening van het effect van een solidariteitsheffing. De overige assumpties en de aanpak die zijn gehanteerd in de doorberekening van het effect van een solidariteitsheffing komen in paragraaf 3 aan de orde. In paragraaf 4 wordt het resultaat van deze doorberekening besproken, gevolgd door de conclusie in paragraaf 5.

2. Sluiting van de grenzen voor 3 maanden inclusief een *lockdown* van 1 maand

Uit een eerdere analyse van de CBCS blijkt dat bij een sluiting van de grenzen voor commerciële vluchten en het maritiem verkeer voor een periode van 3 maanden gecombineerd met een *lockdown* van 1 maand, de economie in 2020 met 17,7% zal krimpen. Inmiddels heeft de overheid wel de lockdown enigszins versoepeld en mogen bepaalde ondernemingen waaronder restaurants, boekhandels en hardware stores, onder strikte voorwaarden en beperkte openingstijden weer open. De avondklok en de beperkingen voor het autorijden op basis van kentekennummer zijn echter met nog twee weken verlengd. Omdat op dit moment het economisch effect van deze maatregelen nog moeilijk is in te schatten, gaat de CBCS nog uit van een *lockdown* van 1 maand.

Het scenario van de sluiting van de grenzen voor 3 maanden inclusief een lockdown van 1 maand wordt bij de doorrekening van de effecten van een solidariteitsheffing als uitgangspunt genomen.

Bij het scenario van de sluiting van de grenzen voor 3 maanden inclusief een *lockdown* van 1 maand (lees: Scenario zonder solidariteitsheffing) wordt het volgende verondersteld:

- Gedurende de eerste helft van 2020 vinden er geen productieactiviteiten plaats bij de raffinaderij. De salarissen (exclusief secundaire arbeidsvoorwaarden) van het voormalige Isla personeel zullen door CRU N.V. worden uitbetaald. Na de overname door de Klesch groep in de tweede helft van 2020, zal de raffinaderij geleidelijk haar activiteiten opstarten. De toegevoegde waarde van de raffinaderij zal in 2020 50% onder het niveau van 2019 liggen.
- Refineria Isla Curaçao B.V. zal de ontslagcompensatie jegens haar voormalig personeel, zoals met de vakbonden overeengekomen is, uitbetalen.
- De overheid voert per 1 juli 2020 een Algemene Bestedingsbelasting (ABB) in van 12,84% voor goederen, 9,63% voor diensten en 7,49% voor korte termijn verhuur van onroerend goed die de huidige omzetbelasting (OB) zal vervangen. Bedrijven zullen het hogere tarief van de algemene bestedingsbelasting bij invoer van goederen doorberekenen aan de consument.²
- De sluiting van de grenzen heeft een negatief effect op de exporten, in het bijzonder de deviezeninkomsten uit toerisme, transportdiensten en overige diensten gerelateerd aan toerisme.

---

² Inmiddels heeft de regering aangekondigd dat de invoering van de ABB is uitgesteld. Aangezien nog niet bekend is wanneer de ABB wel zal worden ingevoerd, hanteert de CBCS in deze notitie 1 juli 2020 vooralsnog als datum van invoering.

- De sluiting van de grenzen en de *lockdown* hebben vooral betrekking op het tweede kwartaal van 2020. Hierdoor wordt op basis van seizoenspatronen verondersteld dat 26,0% van het BBP op jaarbasis aan het tweede kwartaal kan worden toegerekend.
- Als gevolg van de *lockdown* zullen alle bedrijven met uitzondering van supermarkten, apotheken en benzinestations, gesloten moeten blijven.³
- De sluiting van de grenzen heeft een negatief effect op de economische activiteiten en de werkgelegenheid in voornamelijk de sectoren toerisme, transport en overige diensten gerelateerd aan toerisme en daarmee ook op de binnenlandse vraag.
- Als gevolg van het negatieve effect op de exporten en de binnenlandse vraag, zal de sluiting van de grenzen ook een negatief effect hebben op de import van goederen en diensten.
- De exporten zullen na heropening van de grenzen geleidelijk herstellen. Hierbij wordt verondersteld dat het niveau van de exporten in de eerste 3 maanden na de heropening van de grenzen 50% onder het Pre-COVID-19 crisis geprojecteerde niveau zullen liggen. Daarna zullen de exporten in de rest van het jaar 25% onder het Pre-COVID-19 crisis geprojecteerde niveau liggen.
- Financiële steun uit Nederland of extra leningen van de overheid voor noodhulp om het verlies van banen te beperken, de zwaarst getroffen financieel te ondersteunen en de liquiditeitspositie van de overheid te verbeteren zijn buiten beschouwing gelaten.
- De economische effecten van een mogelijke uitbraak van het coronavirus op Curaçao (extra kosten gezondheidszorg en negatief effect op andere economische activiteiten) zijn buiten beschouwing gelaten.
- In dit scenario zijn de maatregelen die in de vastgestelde begroting voor 2020 zijn opgenomen meegenomen. Additionele bezuinigingsmaatregelen van de overheid in verband met de COVID-19 coronacrisis zoals het verlagen van de uitgaven aan lonen & salarissen van overheids personeel zijn buiten beschouwing gelaten.

De reële krimp van het BBP is het gevolg van een daling van zowel de binnenlandse als de netto buitenlandse bestedingen. Alle componenten van de binnenlandse bestedingen zullen naar verwachting dalen. De particuliere consumptie zal een sterke daling registreren als gevolg van de verslechterde situatie op de arbeidsmarkt. Bovendien zal de koopkracht door de hoge inflatie afnemen. Ook wordt de consumptie gedurende de *lockdown* verder beperkt tot de primaire levensbehoeften (i.c. levensmiddelen en medicijnen). De particuliere investeringen nemen af als gevolg van een daling van het ondernemersvertrouwen door de mondiale crisis en toegenomen onzekerheden. Bovendien zal de *lockdown* een negatief effect hebben op de particuliere en overheidsinvesteringen, omdat geplande investeringen vertraging zullen oplopen of worden uitgesteld wegens het stilleggen van de economische activiteiten. De overheidsconsumptie neemt af doordat, in verband met bezuinigingsmaatregelen, de uitgaven aan salarissen en goederen & diensten zal afnemen.

---

³ Inmiddels mogen bepaalde ondernemingen, waaronder restaurants, hardware stores en boekhandels, onder strikte voorwaarden en beperkte openingstijden weer open. Het effect hiervan is niet in dit scenario doorberekend.

De verwachte krimp van de netto buitenlandse bestedingen is het gevolg van een sterke daling van de exporten, gematigd door minder importen. De reële krimp van de exporten is voornamelijk het gevolg van een daling van de deviezeninkomsten uit toerisme en transport door de sluiting van de grenzen voor een periode van 3 maanden. Ook nemen de deviezeninkomsten van de raffinaderij af doordat in de eerste helft van 2020 geen productieactiviteiten zullen plaatsvinden. De lagere importen zijn het gevolg van de verwachte daling van de binnenlandse bestedingen en de lagere bestedingen van toeristen.

De inflatie neemt toe tot 3,5% voornamelijk als gevolg van de invoering van de ABB. In dit scenario wordt ook rekening gehouden met lagere prijzen van olieproducten en energie (benzine, diesel, elektriciteit en water) als gevolg van een sterke daling van de internationale olieprijs. De daling van de lokale prijzen van oliederivaten wordt echter gematigd door de toeslag die de overheid op 1 maart en 1 april 2020 op benzine en diesel (NAf.0.023), LPG 20 lbs (NAf.0.50) en LPG 100 lbs (NAf.2.50) heeft ingevoerd.

3. Assumpties en aanpak

Uitgaande van het Scenario zonder solidariteitsheffing, heeft de CBCS het effect van de invoering van een solidariteitsheffing per 1 juli 2020 doorberekend. De doorberekening richt zich op het kortetermijneffect, i.c. het effect op de economische groei in 2020. In dit impactscenario worden dezelfde assumpties als in het Scenario zonder solidariteitsheffing gehanteerd. Additioneel zijn op basis van informatie die de CBCS van het Ministerie van Financiën heeft gekregen, de volgende assumpties gemaakt:

- De overheid voert per 1 juli 2020 een solidariteitsheffing van 10% in over het brutoloon en overige bruto-opbrengsten die in de heffing van inkomstenbelasting worden betrokken.
- De solidariteitsheffing heeft als doel het genereren van middelen ter financiering van de steunpakketten *Alivio 1* en *Alivio 2* zoals voorgesteld door de Commissie Noodfonds dan wel begrotingssteun.
- De grondslag voor de solidariteitsheffing is (1) de inkomsten uit onroerende zaken, (2) inkomsten uit vermogen, (3) inkomsten uit arbeid (c.q. salarissen en pensioen), (4) inkomsten uit onderneming en (5) inkomsten uit periodieke uitkeringen.
- De inkomensgrens voor de heffing is gelijk aan de loongrens voor de premie ZV-OV voor 2020. Deze bedraagt NAf.5.781 per maand, ofwel NAf.69.372 per jaar. Dit betekent dat de heffing alleen geldt voor inkomens gelijk of hoger dan NAf.5.781 per maand (ofwel NAf.69.372 per jaar).
- De solidariteitsheffing geldt voor een periode van 6 maanden, ofwel vanaf 1 juli tot en met 31 december 2020.

De definitieve aanwending en verdeling van de inkomsten die door de solidariteitsheffing worden gegenereerd is afhankelijk van de uitkomsten van de onderhandelingen over liquiditeitssteun met de

Rijksministerraad. In deze notitie gaat de CBCS uit van de totale begrotingseffecten als gevolg van het COVID-19 coronavirus. Deze bestaan uit de derving van overheidsinkomsten door het stilleggen van economische activiteiten, de uitgaven gerelateerd aan de steunpakketten *Alivio 1* en *Alivio 2*, kosten gerelateerd aan de uitvoering van de steunpakketten en de aanvulling van de reserves van de SVB. De bedragen die hieraan zijn gerelateerd zijn opgenomen in het rapport Pakket van Sociale Economische Steunacties – *Alivio 1 & 2* (rapport van de Commissie Noodfonds). De CBCS heeft bij de doorberekening de opbrengsten van de solidariteitsheffing verdeeld naar rato van de bedragen die in het rapport van de Commissie Noodfonds zijn opgenomen.

De overheid heeft inmiddels NAF.177 miljoen aan liquiditeitssteun in de vorm van een bulletlening van Nederland ontvangen. De liquiditeitssteun zal onder meer worden aangewend voor noodhulp om het verlies van banen te beperken en de zwaarst getroffen financieel te ondersteunen. Om het effect van de solidariteitsheffing zuiver in kaart te kunnen brengen, is in deze notitie de liquiditeitssteun buiten beschouwing gelaten.

De CBCS heeft door tussenkomst van de minister van Financiën informatie van de Inspectie der Belastingen ontvangen over hetgeen inhoudingsplichtigen (werkgevers en pensioenfondsen) aan brutolonen en pensioenen hebben aangegeven dan wel hetgeen individuen bij het doen van hun aangifte inkomstenbelasting aan inkomsten hebben aangegeven. Deze gegevens betreffen het jaar 2018 en zijn onderverdeeld in drie categorieën, te weten (1) inkomen uit lonen en pensioenen van personen die via de loonbelasting zijn aangegeven, (2) inkomen van personen met lonen, pensioenen en overige inkomsten die aangifte inkomstenbelasting 2018 hebben gedaan, en (3) inkomen van personen zonder lonen of pensioenen doch met overige inkomsten die aangifte inkomstenbelasting 2018 hebben gedaan.

Uit de gegevens van de Inspectie der Belastingen blijkt dat het totaalbedrag dat aan inkomens in 2018 is aangegeven NAF.4,156 miljoen bedraagt. De groep met een inkomen boven de loongrens van NAF.69.372 per jaar heeft in totaal NAF.1,941 miljoen aangegeven. Dit is 47,0% van het totaalbedrag dat aan inkomens in 2018 is aangegeven. In deze notitie wordt verondersteld dat 47,0% van de particuliere consumptie kan worden toegerekend aan de groep die boven de loongrens verdient. Met andere woorden, het aandeel van de consumptie van de groep boven de loongrens in de totale particuliere consumptie is gelijk aan het aandeel van de aangegeven inkomens van deze groep in het totaalbedrag dat aan inkomens is aangegeven. Deze is ook de groep die de solidariteitsheffing zal moeten betalen.

De CBCS heeft op basis van de gegevens van de Inspectie der Belastingen voor elk van de drie hierboven genoemde categorieën het mediane inkomen berekend. Op basis van het mediane inkomen is de lastendruk (i.c. de druk van de loonbelasting en sociale premies op het bruto-inkomen) berekend. Voor de drie categorieën bedraagt deze lastendruk gemiddeld 34,3%. Wanneer ook de solidariteitsheffing wordt ingevoerd, bedraagt de lastendruk gemiddeld 39,4%. De lastendruk neemt met andere woorden met 5.1 procentpunt toe (zie tabel 1). Hierdoor kan worden geconcludeerd dat

de belastingwig (i.c. het verschil tussen wat de werkgever aan arbeidskosten betaalt en wat de werknemer netto overhoudt) toe zal nemen.

In deze notitie wordt verondersteld dat de solidariteitsheffing in mindering wordt gebracht op het belastbare inkomen, omdat anders belasting wordt geheven over een gedeelte van het inkomen dat feitelijk niet ontvangen wordt. Op basis van het mediane inkomen heeft de CBCS berekend dat de groep met een inkomen boven de loongrens van Nf.69.372 per jaar, netto met 3,8% achteruit zal gaan in haar inkomen, indien de solidariteitsheffing voor een periode van 6 maanden wordt geïnd. De CBCS veronderstelt hierdoor dat het beschikbaar inkomen van de groep die de solidariteitsheffing zal moeten betalen met 3,8% achteruit gaat. Bovendien wordt verondersteld dat de groep waarvoor de middelen uit de solidariteitsheffing worden aangewend voor baangarantie, een inkomen beneden de loongrens geniet.

Tabel 1. Effect solidariteitsheffing op het besteedbare inkomen van degenen die worden belast

	Categorie 1 ¹	Categorie 2 ²	Categorie 3 ³
Zonder solidariteitsheffing			
Brutoloon (NAf.)	95.040	99.300	97.596
Loonbelasting (NAf.)	19.543	21.118	
Sociale premies (NAf.)	12.735	13.306	
Netto loon (NAf.)	62.762	64.876	64.106
Lastendruk	34,0%	34,7%	34,3%
Met solidariteitsheffing			
Brutoloon (NAf.)	95.040	99.300	97.596
Solidariteitsheffing (NAf.)	9.504	9.930	9.760
Grondslag loonbelasting en premies (NAf.)	85.536	89.370	87.836
Loonbelasting (NAf.)	16.225	17.406	
Sociale premies (NAf.)	11.462	11.976	
Netto loon (NAf.)	57.849	59.989	59.182
Lastendruk	39,1%	39,6%	39,4%
Verandering netto inkomen (jaar)	-7,8%	-7,5%	-7,7%
Verandering netto inkomen (half jaar)	-3,9%	-3,8%	-3,8%

¹ Categorie 1 betreft personen met inkomen uit lonen en pensioenen die via de loonbelasting zijn aangegeven.

² Categorie 2 betreft personen met inkomen uit lonen, pensioenen en overige opbrengsten die aangifte inkomstenbelasting 2018 hebben gedaan.

³ Categorie 3 betreft personen zonder lonen of pensioenen doch met overige inkomsten die aangifte inkomstenbelasting 2018 hebben gedaan. Categorie 3 betaalt geen loonbelasting en sociale premies op arbeid maar wel inkomstenbelasting. Hierdoor is voor categorie 3 de gemiddelde lastendruk als voor categorie 1 en categorie 2 berekend.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat aangezien het bij de solidariteitsheffing om een vast tarief van 10,0% gaat, deze heffing voor de groepen die op of net boven de loongrens zitten zou kunnen betekenen dat hun netto inkomen als gevolg van de solidariteitsheffing lager zou kunnen liggen dan het netto inkomen van de groepen die zich net onder de loongrens bevinden (en dus geen solidariteitsheffing hoeven te betalen).

Voorts heeft de CBCS met behulp van de *Engle – Granger two step cointegration test* (Engle en Granger, 1987) berekend dat de korte termijn elasticiteit van de reële particuliere consumptie en het reële beschikbare inkomen 0,9 bedraagt. Met andere woorden, wanneer het reëel beschikbaar inkomen met 1% toeneemt, neemt de particuliere consumptie met 0,9% toe. Een daling van het besteedbare inkomen van 3,8% resulteert hierdoor in een daling van de consumptie van de groep met een inkomen boven de loongrens van 3,4%.

De CBCS heeft op basis van de informatie van de Inspectie der Belastingen de grondslag voor de solidariteitsheffing berekend. Het betreft alle bruto jaarinkomens hoger dan NAF.69.372 per jaar. Aangezien het hier gaat om het jaar 2018, heeft de CBCS de grondslag gecorrigeerd op basis van de geraamde nominale groei van het BBP in 2019 (1,2%). De grondslag is voor 2020 niet gecorrigeerd, omdat de COVID-19 coronacrisis voornamelijk de sector toerisme en de hieraan gerelateerde sectoren zal treffen. De salarissen in deze sectoren liggen overwegend rondom het minimumloon en dus ook beneden de loongrens die in deze notitie wordt gehanteerd. Op basis van de correctie voor de nominale groei in 2019 komt de grondslag voor de solidariteitsheffing uit op NAF.1.973 miljoen.

Uitgaande van een tarief van 10% dat gedurende een periode van 6 maanden wordt geïnd, wordt in deze notitie verondersteld dat de overheid met de solidariteitsheffing in 2020 NAF.98.7 miljoen aan inkomsten genereert. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat de inkomsten uit loonbelasting en sociale premies af zullen nemen, omdat de grondslag hiervan door de solidariteitsheffing op het bruto inkomen daalt. Het gaat hierbij om een derving van ruim NAF.15,0 miljoen aan loonbelasting en ruim NAF.16,5 miljoen aan sociale premies. De netto inkomsten voor de overheid als gevolg van de solidariteitsheffing zullen hierdoor NAF.67,2 miljoen bedragen.

4. Effect solidariteitsheffing

Uitgaande van de sluiting van de grenzen voor een periode van 3 maanden gecombineerd met een totale *lockdown* van 1 maand, is het economische effect van de invoering van een solidariteitsheffing per 1 juli 2020 voor een periode van 6 maanden doorberekend. Tabel 2 laat het resultaat van de doorberekening zien.

Zoals blijkt uit tabel 2 is de economische krimp bij de invoering van de solidariteitsheffing sterker dan in het scenario zonder de solidariteitsheffing. In het scenario met solidariteitsheffing bedraagt de reële krimp van het BBP 18,9%. Dit is 1,2 procentpunt additionele krimp dan in het scenario zonder solidariteitsheffing. De sterkere krimp in het scenario met solidariteitsheffing kan worden toegeschreven aan de binnenlandse bestedingen.

De solidariteitsheffing zal vooral op de particuliere consumptie een negatief effect hebben. De krimp van de particuliere consumptie is 1,7 procentpunt sterker dan in het scenario zonder solidariteitsheffing. Immers, de consumptie van de groep die de solidariteitsheffing betaalt zal afnemen doordat hun besteedbare inkomen zal dalen. Een deel van de inkomsten van de solidariteitsheffing zal worden aangewend voor baangarantie (en daarmee behoud van het besteedbare inkomen) voor de groep met een inkomen onder de loongrens. Er vindt dus een herverdeling van inkomen plaats van de groep boven de loongrens naar de groep beneden de loongrens. Echter, een deel van de middelen uit de solidariteitsheffing zal ook voor andere doeleinden worden gebruikt, te weten het aanvullen van de reserves van de SVB, het compenseren van de derving van de inkomsten van de overheid, en het financieren van de uitvoeringskosten van het solidariteitspakket. De daling van de consumptie van de groep die de solidariteitsheffing betaalt is hierdoor sterker dan het bedrag dat aangewend wordt voor het behoud van het inkomen (en daarmee de consumptie) van de groep die door de preventieve maatregelen wordt getroffen. Bovendien geldt dat niet alle getroffen groepen in de maatschappij voor de steunmaatregelen in aanmerking komen, waardoor hun consumptie zal dalen. Echter, hoe groter het deel van de inkomsten uit de solidariteitsheffing dat voor herverdeling wordt aangewend, hoe kleiner het negatieve effect op de particuliere consumptie.

Tabel 2. Effect sluiting van de grenzen inclusief een *lockdown* en invoering solidariteitsheffing

	2019	Scenario zonder solidariteitsheffing	Scenario met solidariteitsheffing
Binnenlandse bestedingen, waarvan	-1,6%	-10,7%	-12,7%
Private sector	-0,8%	-9,3%	-11,4%
Investeringen	-0,1%	-1,7%	-2,1%
Consumptie	-0,7%	-7,6%	-9,3%
Overheidssector	-0,8%	-1,4%	-1,3%
Investeringen	-0,1%	-0,1%	-0,1%
Consumptie	-0,7%	-1,3%	-1,2%
Voorraadmutatie	-0,1%	0,1%	0,0%
Netto buitenlandse bestedingen, waarvan	0,3%	-7,1%	-6,2%
Exporten van goederen en diensten	-4,2%	-26,6%	-26,6%
Importen van goederen en diensten	-4,5%	-19,5%	-20,4%
BBP (reëel)	-1,4%	-17,7%	-18,9%
Inflatie	2,6%	3,5%	3,5%
BBP in mln NAf. (nominaal)	5.666,2	4.861,1	4.793,6
BBP in mln NAf. (reëel, prijzen van 2010)	4.900,5	4.033,2	3.974,3

Ook de particuliere investeringen laten een sterkere daling zien in het scenario met de solidariteitsheffing vergeleken met het scenario zonder de heffing (0,4 procentpunt). Immers, ook het inkomen uit vermogen (waaronder dividend), uit onroerende zaken (zoals huurinkomsten) en uit winst

van eenmanszaken worden onder de solidariteitsheffing belast. Hierdoor zal de prikkel om te investeren afnemen.

Vergeleken met het scenario zonder solidariteitsheffing zal de overheidsconsumptie daarentegen minder sterk dalen (0,1 procentpunt) aangezien de kosten gerelateerd aan de uitvoering van de steunpakketten *Alivio 1* en *Alivio 2* zullen leiden tot een toename van de overheidsconsumptie. In het rapport “Pakket van Sociaal Economische Steunacties – Alivio 1 & 2” wordt gemeld dat de overheid voornemens is om ruim NAF.80 miljoen op haar uitgaven te bezuinigen. Een deel van deze bezuiniging werd al in het scenario zonder solidariteitsheffing meegenomen op basis van de vastgestelde begroting van 2020. De middelen die uit de solidariteitsheffing worden aangewend om de derving van de inkomsten van de overheid als gevolg van de preventieve maatregelen te compenseren zullen dus grotendeels dienen om het tekort op de gewone dienst van de begroting te beperken. Deze middelen zullen dus niet tot extra overheidsconsumptie leiden. De overheidsinvesteringen blijven gelijk aan het scenario zonder solidariteitsheffing.

De netto buitenlandse bestedingen laten daarentegen een minder sterke daling zien in dit scenario vergeleken met het scenario zonder solidariteitsheffing (0,4 procentpunt). Dit is het resultaat van een sterkere krimp van de importen consistent met de sterkere daling van de binnenlandse bestedingen. De exporten zijn daarentegen gelijk aan het scenario zonder de solidariteitsheffing, omdat deze op de korte termijn geen effect zal hebben op de inflatie en daarmee de reële wisselkoers.

5. Conclusie en aanbevelingen

De economie van Curaçao wordt hard getroffen door de wereldwijde uitbraak van het COVID-19 coronavirus en de preventieve maatregelen die de overheid heeft genomen om een lokale spreiding van het virus te voorkomen. De sterke krimp van de economie zal resulteren in een verdere toename van de werkloosheid, stijging van de armoede en verslechtering van het overheidsfinanciën. Voor de uitbraak van deze pandemie stond Curaçao al voor grote sociaaleconomische uitdagingen en nu zal de situatie verder verslechteren.

Inmiddels heeft de regering van Curaçao financiële steun aan Nederland verzocht. De reeds ontvangen eerste tranche aan liquiditeitssteun voor de komende zes weken is echter aanzienlijk minder dan de regering heeft verzocht om de steunmaatregelen te financieren. Hierdoor dienen ook andere alternatieven te worden verkend.

Curaçao zal ook zelf opofferingen moeten doen om de negatieve sociaaleconomische effecten van de wereldwijde uitbraak van het COVID-19 coronavirus en de lokale preventieve maatregelen op te kunnen vangen. Op verzoek van de minister van Financiën heeft de CBCS in dit kader het economische effect van een solidariteitsheffing doorberekend.

Uit deze analyse volgt dat de solidariteitsheffing, hoewel er met een deel van de middelen het inkomen van de kwetsbare en meest getroffen groepen in de maatschappij op peil wordt gehouden, een

procyclisch effect zal hebben op de economie. Immers, als gevolg van de heffing wordt de geprojecteerde reële krimp voor 2020 nog groter. Een belangrijke verklaring hiervoor is dat een deel van de middelen die door de solidariteitsheffing worden gegenereerd zullen worden aangewend om de reserves van de SVB aan te vullen en de inkomensderving van de overheid te compenseren. Dit deel zal niet leiden tot extra bestedingen maar juist tot welvaartsverlies (i.c. *deadweight loss*). Het is niet realistisch om te verwachten dat in een economie die reeds voor de uitbraak van de pandemie al een aantal jaren in een recessie verkeerde, middels een solidariteitsheffing ruim NAf.588 miljoen⁴ (ofwel 15% van het BBP) kan worden gegenereerd om het pakket aan maatregelen te financieren.

Bovendien dient te worden opgemerkt dat de solidariteitsheffing met een vast tarief van 10,0% kan betekenen dat het netto inkomen van de groepen die op of net boven de loongrens zitten als gevolg van de solidariteitsheffing juist lager zal kunnen uitkomen dan het netto inkomen van de groepen die zich net onder de loongrens bevinden (en dus geen solidariteitsheffing hoeven te betalen).

De regering wordt aanbevolen om in plaats van een extra belasting in te voeren, die een sterk procyclisch effect zal hebben op de economie, mogelijkheden te verkennen om de uitgaven van de overheid te verlagen. Hieronder vallen de maatregelen op het gebied van de personeelslasten die reeds in het Groeiakkoord worden genoemd. De vrijgekomen middelen zouden dan met extra financiering uit Nederland en in beperkte mate leningen op de lokale kapitaalmarkt kunnen worden aangevuld.

Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten

28 april 2020

---

⁴ De totale begrotingseffecten als gevolg van Covid-19 coronavirus minus de NAf.177 miljoen liquiditeitssteun die Curaçao reeds van Nederland in de vorm van een bulletlening heeft ontvangen.

Referentie

Engle, R.F. en C.W.J. Granger, 1987. “Co-Integration and Error Correction: Representation, Estimation, and Testing”. *Econometrica* 55: 251 – 276.

Appendix

Grafiek 1. Effect solidariteitsheffing

